

หัวข้อ การประเมินหลักสูตร

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักศึกษาสามารถอธิบายความหมายของการประเมินหลักสูตรได้
2. นักศึกษาสามารถอธิบายรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Tyler, CIPP, Stake, Provus, Hammond, และ Scriven
3. นักศึกษาสามารถนำรูปแบบการประเมินหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินหลักสูตร คืออะไร

การพิจารณาคุณค่าของหลักสูตรต่อผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด หลักสูตรสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้จริงหรือไม่ ซึ่งข้อมูลการประเมินหลักสูตรจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น หรือยุติการใช้หลักสูตร

จุดหมายของการประเมิน

- ประสิทธิภาพ : Performances, Standards, Products
- การบรรลุจุดหมาย และการตัดสินใจ
- ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับแต่ละคน
- Formative และ Summative
- ความสำเร็จ

ทำไมการประเมินหลักสูตรจึงมีความจำเป็น

ผู้เรียนต้องได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด
ผู้สอนนำข้อมูลมาปรับการเรียนการสอน
การใช้สื่อและเทคโนโลยี จัดโปรแกรม
การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ผู้สอนช่วยผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหรือสูงกว่า
มาตรฐาน

ผู้สอนส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียนตามความคาดหวังของพ่อ แม่
ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- Tests & Examinations

- แบบสอบถาม

- แบบสังเกต (สังเกต มอง ได้ยิน)

- แบบสัมภาษณ์

- แบบสนทนากลุ่ม อภิปราย

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

Tyler

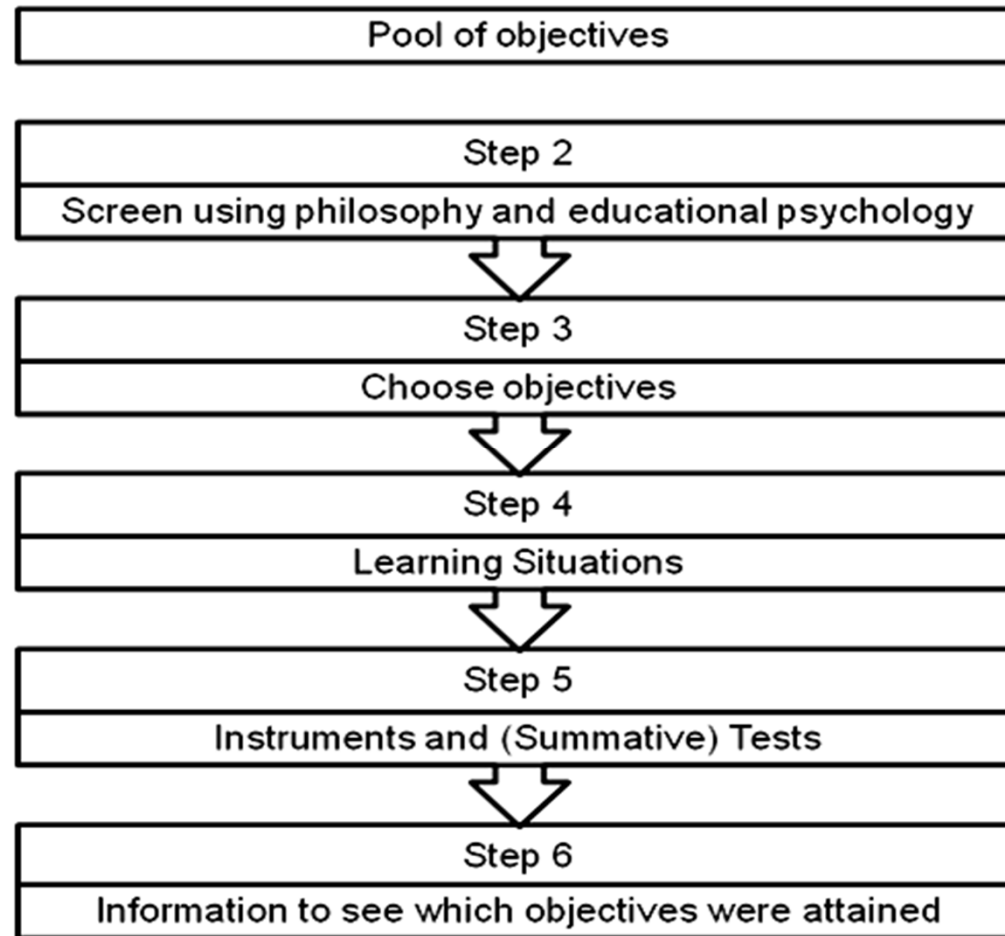
CIPP

Stake

Provus

Hammond

Tyler's Objectives Model

Marsh & Willis, 2003, p. 306

TYLER

Compare

CIPP Evaluation Model

- Stufflebeam developed the ‘CIPP evaluation model’ in the 1960s, CIPP being an acronym for Context, Input, Process and Product.

Context Evaluation - to determine objectives

Input Evaluation - to determine program design

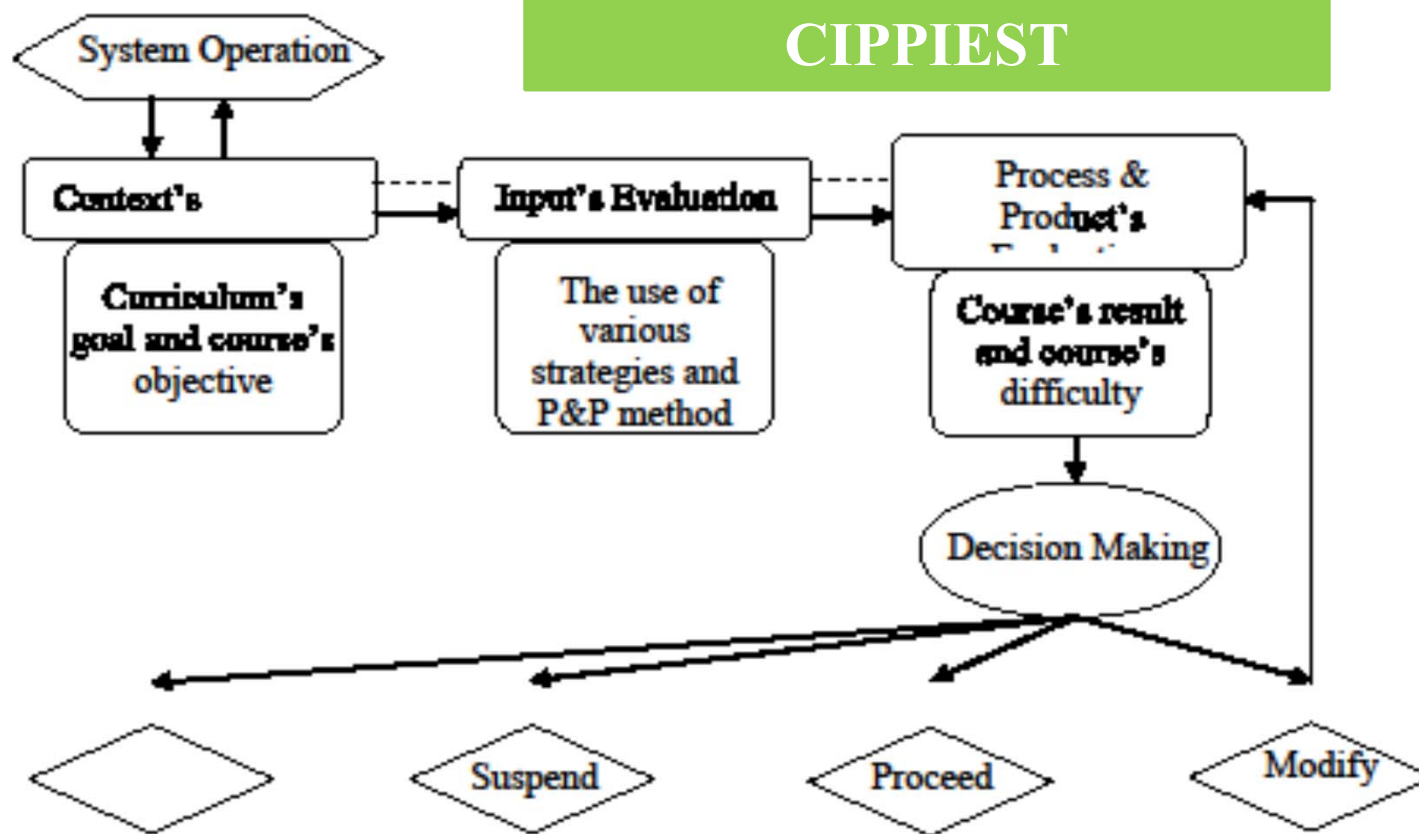
Process Evaluation- to control program operations

Product Evaluation -to judge and react to program attainments

CIPP Theory Model

Stufflebeam & Shinkfield (1984)

CIPPIEST

Source: Daniel L. Stufflebeam and Anthony J. Shinkfield (1984), *Systematic Evaluation: A Self-Instructional Guide to Theory and Practice*. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing, p. 167.

Types of Decisions and Evaluation

	Intended	Actual
Ends	PLANNING DECISIONS supported by CONTEXT EVALUATION	RECYCLING DECISIONS supported by PRODUCT EVALUATION
Means	STRUCTURING DECISIONS supported by INPUT EVALUATION	IMPLEMENTING DECISIONS supported by PROCESS EVALUATION

CIPP

	ที่ตั้งใจ	ที่มีอยู่
เป้าหมาย	C ontext Evaluation Q. อะไร สภาพแวดล้อม & ความ ต้องการ	P roduct Evaluation Q. มีหรือยัง การบรรลุผล ผลลัพธ์ คุณภาพ ความสำคัญ
วิธีการ	I nput Evaluation Q. อย่างไร การออกแบบกระบวนการ กลยุทธ์และทรัพยากร	P rocess Evaluation Q. เป็นอย่างไร กระบวนการที่ใช้ การกำกับ การนำไปใช้

Stufflebeam & Shinkfield, 2007, as cited in Mirzazadeh et al., 2016

- The model consists of four basic processes. Context, which is the first phase, involves making systematic changes in the current curriculum or making it appropriate for changing situations. The input phase determines the appropriate resources to meet the determined needs, and the process phase provides decisive knowledge for revisions and arrangements to be implemented in the planned curriculum. The last phase, product, generates important knowledge to justify the curriculum outputs

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดโดยการขยาย ผลผลิต (Product: P) ออกเป็น IEST โดย I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้

ชั้นใดของ CIPPIEST เพราะอะไร

- การประเมินความสอดคล้องชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริงสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างรายวิชา รายวิชาที่เปิดสอน และเนื้อหาวิชาของ หลักสูตร
- การประเมินปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย คุณวุฒิอาจารย์ พื้นฐานนักศึกษา และทรัพยากรในการดำเนินการตามหลักสูตร ได้แก่ เอกสารตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอน สถานที่ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

CIPPIEST

- การประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ การนำความรู้ในหลักสูตรไปใช้ในการทำงาน ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การประเมินความเหมาะสมของ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร จัดการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้สอน/ผู้เรียน ตลอดจนการบริการต่าง ๆ

CIPPIEST

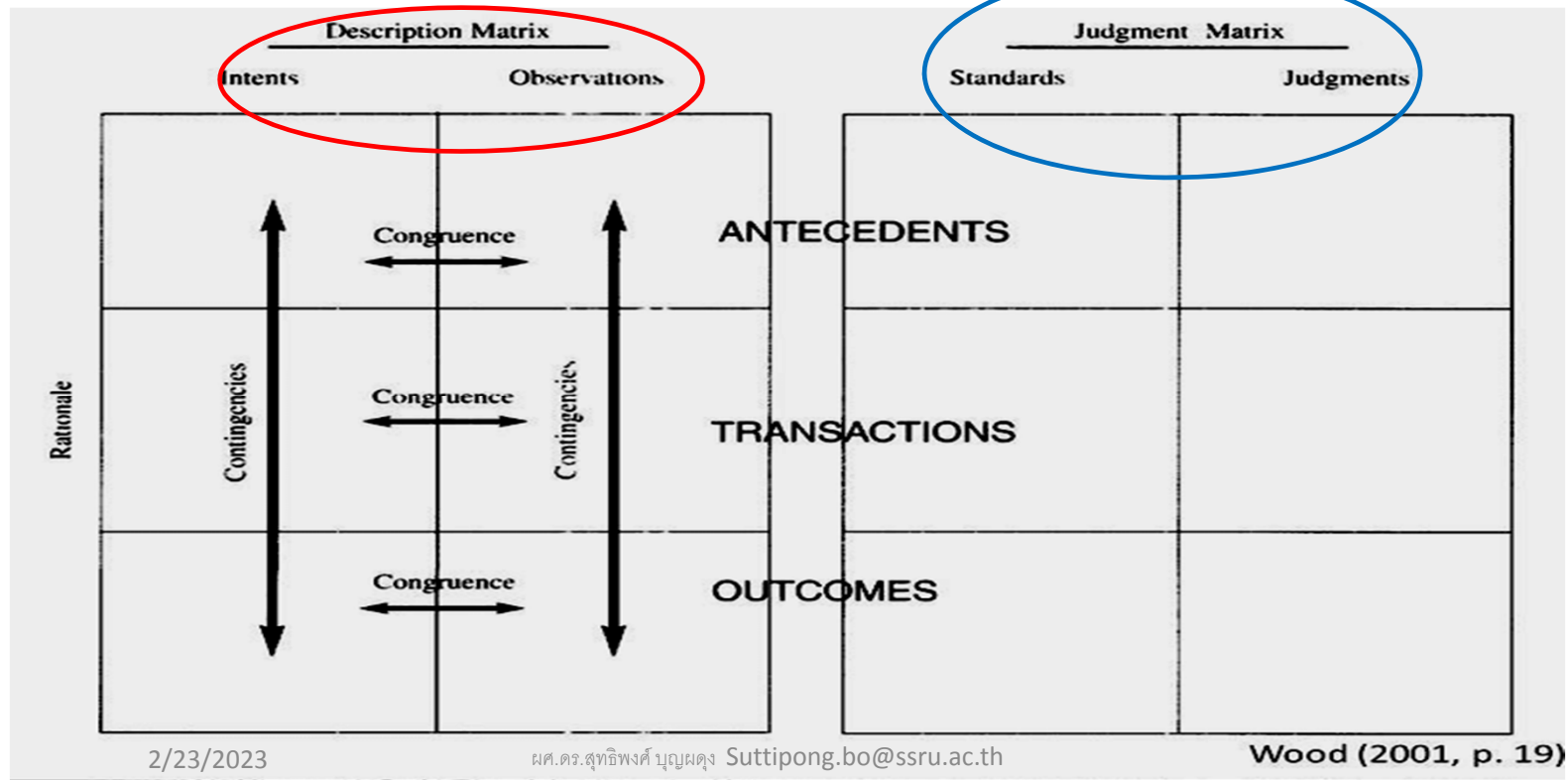
- การประเมินผลงาน หรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำไปใช้ในการทำงาน หรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้น เช่น การผลิตและเผยแพร่งานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการ การยอมรับจากชุมชนและสังคม
- การประเมินผลที่เกิดกับตัวผู้เรียน โดยตรงหลังจบการศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในในองค์ความรู้ที่มีอยู่ ความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพด้านวิชาการ ด้านการจัดการ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ การดำเนินงานที่คุ้มค่า และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์

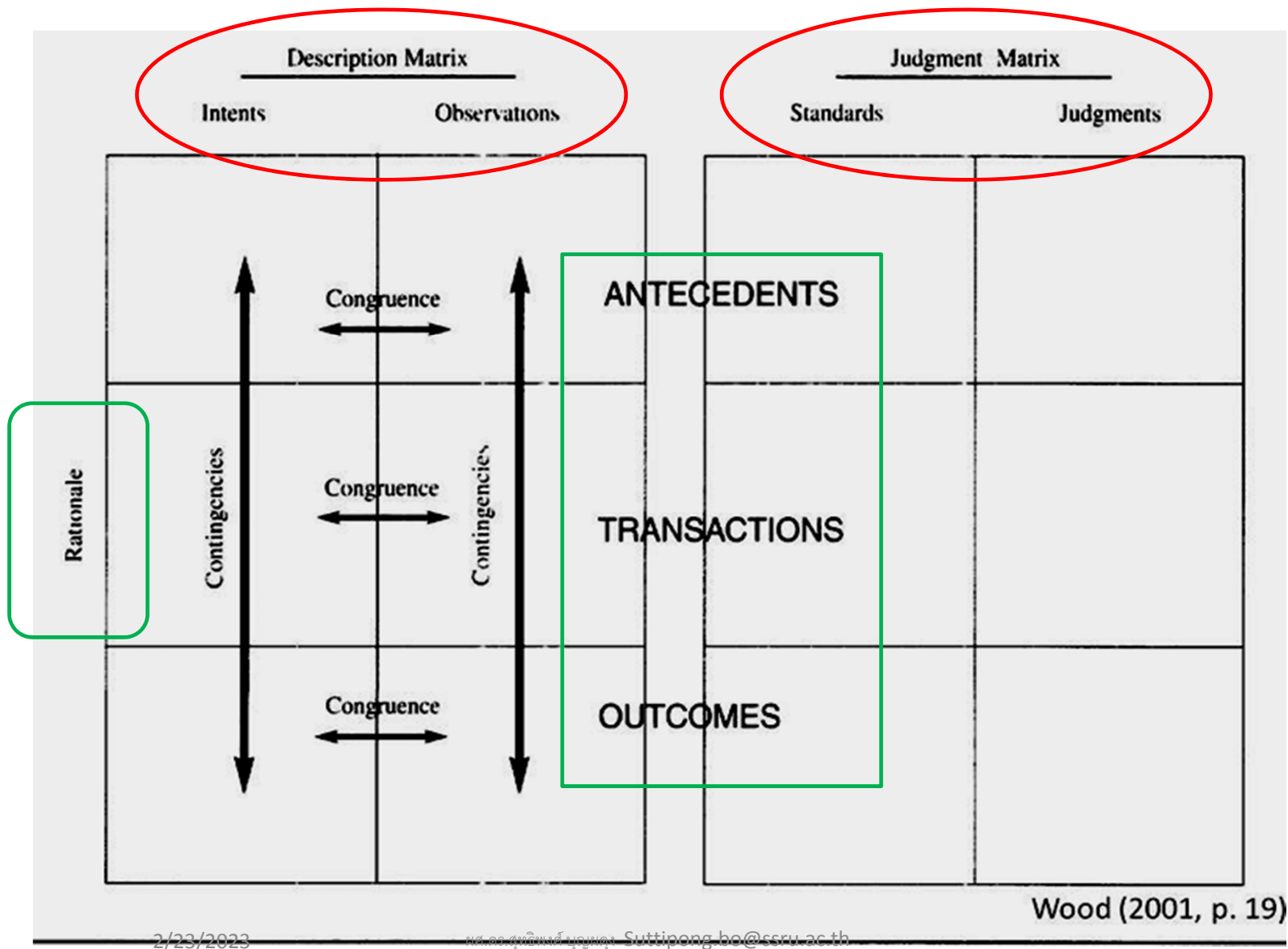
CIPPIEST

- การประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียน ในการถ่ายทอดความรู้ หรือขยายองค์ความรู้ ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยการ ประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน การปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา
- การประเมินความรู้ ความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางาน หรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือ พัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ

Stake

- การเก็บข้อมูลจากหลายแห่งที่ใช้ในกระบวนการ**การการบรรยาย**และ**การตัดสินใจคุณค่า**ในสิ่งที่ประเมิน
- เน้นการสังเกตและการสัมภาษณ์ โดยสังเกต/สัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง (การรับรู้กระบวนการ ผลกระทบ)

Stake: Antecedents

สิ่งที่มีอยู่ก่อนการประเมินหลักสูตร เช่น

- ความสนใจของผู้เรียนก่อนการเรียนรู้
- บรรยากาศแวดล้อมของสถานศึกษา
- ค่านิยมที่มีอยู่ของสถานศึกษา

Stake: Transactions

ปฏิสัมพันธ์

STAKE: OUTCOMES

- ผลลัพธ์การเรียนรู้
- ผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรจากผู้เรียน ผู้สอน
ผู้บริหาร และชุมชน
- ผลที่เกิดขึ้นระหว่างระหว่างใช้ และหลังใช้หลักสูตร

เกณฑ์ในการวิเคราะห์หลักสูตร	ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์หลักสูตร			
	ข้อมูลเชิงบรรยาย		ข้อมูลเชิงผลอื่น	
	ผลที่คาดหวัง	ผลที่เกิดขึ้น	มาตรฐานที่ไว้	การตัดสินใจ
1.สภาพก่อนเริ่มโครงการ -บุคลิกและนิสัยของนักเรียน -บุคลิกและนิสัยของครู -เนื้อหาในหลักสูตร -อุปกรณ์การเรียนการสอน -บริเวณโรงเรียน -ชุมชน 2.กระบวนการในการเรียน -การสื่อสาร -เวลาที่จัดให้ -ลำดับของเหตุการณ์ -การให้กำลังใจ -สภาพสังคมหรือบรรยากาศ 3.ผลที่ได้รับจากโครงการ -ความสำเร็จของนักเรียน -ทัศนคติของนักเรียน -ทักษะของนักเรียน -ผลที่ครูได้รับ -ผลที่สถาบันได้รับ				

ทดสอบความเข้าใจ...Stake

- หลักสูตรมีจุดหมายที่ต้องการนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี กล้าแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีร้อยละ 30 และมีนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำที่มีความกล้าแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์เพียงร้อยละ 10 ในขณะที่คุณภาพของนักเรียนตามเกณฑ์ของหลักสูตรต้องการนักเรียนที่มีคุณลักษณะข้างต้นร้อยละ 100

- ในขณะที่มีการใช้หลักสูตร พบว่าบรรยากาศการฝึกอบรมมีกิจกรรมกลุ่มนักเรียนพยายามร่วมมือกันในการทำกิจกรรมเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวัง แต่นักเรียนยังขาดการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีมากพอ อาทิ การพูดคุยเพื่อกำหนดบทบาทของผู้นำและผู้ตาม ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนยังไม่เข้าใจขั้นตอนสำคัญของการวางแผนเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ หรืออาจเป็นเพราะช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมน้อยเกินไป เลยทำให้มุ่งแต่จะทำกิจกรรมให้แล้วเสร็จแต่เพียงอย่างเดียว

- อย่างไรก็ตามมีนักเรียนประมาณร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีการเปลี่ยนแปลงตามจุดหมายของหลักสูตร เพียงแต่ผลที่ได้นี้ยังไม่ใช่วิธีผลผลิตของหลักสูตรที่คาดหวังให้เกิดกับนักเรียน กล่าวคือนักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี กล้าแสดงออกทางความคิดได้อย่างสร้างสรรค์ในการเจรจาและจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับวัยหรือระดับชั้น แม้ว่าผลการใช้หลักสูตรยังไม่บรรลุจุดหมาย แต่ทางโรงเรียนคิดว่ายังคงได้รับประโยชน์จากการมีนักเรียนที่ดีและเก่งตามความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติเพิ่มมากขึ้น เพียงแต่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ต่อไป

โพรวัว

○ การประเมินผลความแตกต่างหรือการประเมินความไม่สอดคล้อง (Discrepancy Evaluation) ซึ่งจะประเมินหลักสูตรทั้งหมด 5 ส่วน คือ

1. การออกแบบ
2. ทรัพยากรหรือสิ่งที่เริ่มตั้งไว้เมื่อใช้หลักสูตร
3. กระบวนการ
4. ผลผลิตของหลักสูตร
5. ค่าใช้จ่ายหรือผลตอบแทน (Cost)

แต่ละส่วนจะมีขั้นตอนการประเมินผล โดยจะดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

PROVUS ประเมินประสิทธิภาพ

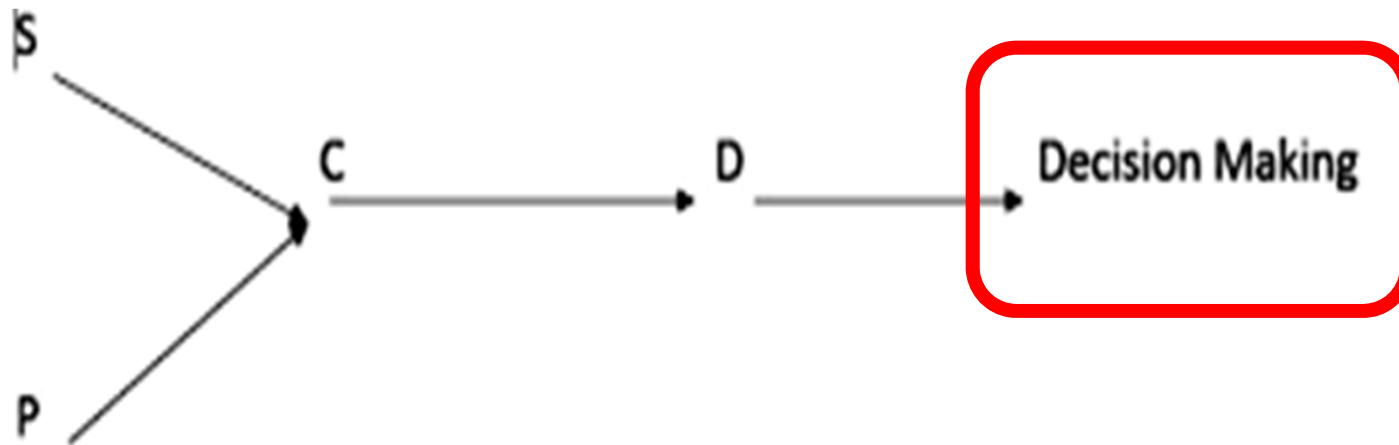
S = Standard ตั้งสิ่งมาตรฐานที่ต้องการวัด

P = Performance หลักจากการดำเนินการขั้นแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือการปฏิบัติจริงในสิ่งที่ต้องการวัดให้เพียงพอ

C = Compare นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

D = Discrepancy ประเมินช่องว่างที่เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวัง

D = Decision Making ส่งผลประเมินไปให้ผู้ที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

Hammond

- จุดหมายเพื่อพิจารณาว่านวัตกรรมทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นบรรลุตามจุดหมายหรือไม่
- โครงสร้างการประเมินมี 3 มิติ

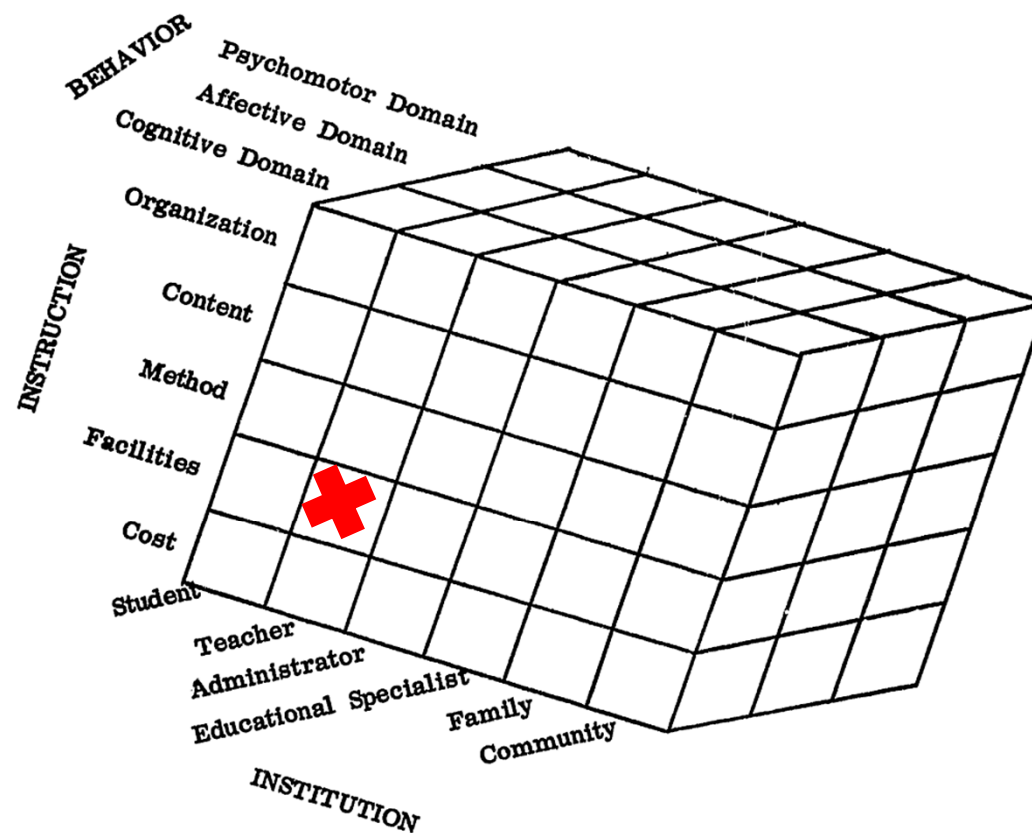

FIGURE 1
STRUCTURE FOR EVALUATION

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED016547.pdf>

Scriven

- Goal Free Evaluation
- Formative
- Summative
- การประเมินภายใน
- การประเมินผลสำเร็จ

- ข้อใดคือ ประโยชน์ที่เกิดจากระบบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับครูผู้สอน
- 1 พัฒนาการศึกษให้สอดคล้องความเจริญของสังคมและของโลก
- 2 สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์
- 3 ระบบการศึกษาก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 4 ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม
- 5 ตรงกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน

- ผู้สอนศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเลือกใช้สื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ข้อความ
ข้างต้นนี้ตรงกับข้อใด
- 1 กระบวนการออกแบบสื่อการเรียนรู้
- 2 กระบวนการเรียนรู้
- 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 4 การออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 5 กระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

- ขั้นตอนใดในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่อยู่ในกระบวนการปรับปรุงพัฒนา
- 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ, ศึกษาข้อมูล, จัดทำหลักสูตร
- 2 ศึกษาข้อมูล, แต่งตั้งคณะกรรมการ, นำไปใช้
- 3 จัดทำหลักสูตร, เสนอกรรมการพิจารณา, นำไปใช้
- 4 ศึกษาข้อมูล, ตรวจสอบคุณภาพ, นำไปใช้
- 5 ศึกษาข้อมูล, เสนอกรรมการพิจารณา, วิจัยและติดตาม

- การกำหนดรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรควรพิจารณาสิ่งใดเป็นสำคัญ
- 1 ความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ชุมชน และสังคม
- 2 คำอธิบายรายวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลาง
- 3 ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4 ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการดำเนินชีวิต
- 5 มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร

- ข้อใดเป็นลักษณะของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1 นำข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนมากำหนดในหลักสูตร
- 2 ยึดหลักการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและสังคมในการบริหารสถานศึกษา
- 3 กระจายความรับผิดชอบให้แก่ทุกฝ่ายในการจัดทำโครงร่าง และประเมินหลักสูตร
- 4 ตรวจสอบ กำกับ และติดตามผลการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
- 5 จัดเตรียมและวางแผนการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบ

สรุปการประเมินหลักสูตร

รูปแบบ (Model) ต่าง ๆ เพื่อการประเมิน เช่น

รูปแบบที่ยึดเป้าหมายเป็นฐาน (Goal Based Model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler, 1949) โพรวัส (Probus, 1971)

รูปแบบตอบสนอง (Responsive Model) ตามแนวคิดของ สคริฟเวน (Scriven, 1973) สเตค (Stake, 1975)

รูปแบบที่ยึดผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) ตามแนวคิดของไฮสเนอร์ (Eisner, 1975)

รูปแบบที่ยึดการตัดสินใจ (Decision Making Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) ที่เรียกว่า CIPP Model

ที่มาของภาพ

- https://th.pngtree.com/freepng/lovely-students_3465969.html
- https://th.pngtree.com/freepng/blue-target-hand-drawn-illustration_4523307.html
- http://krongkon06550065.blogspot.com/2014/12/blog-post_81.html
- http://4.bp.blogspot.com/-IFn32xEDaS8/VICvJ_axPJI/AAAAAAAAAB4/zJDwRHnnRdI/s1600/Picture1.jpg
- <https://www.socialsciencespace.com/2017/08/parent-evaluation-daniel-stufflebeam-1936-2017/>